

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ รวมถึงพื้นที่เสี่ยง 4 อำเภอรอบนอกของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย เป็นสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ท่ามกลางความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ไม่ได้ถูกแบ่งแยกออกจากกัน เพราะบางส่วนเชื่อว่ามีบรรพบุรุษร่วมกันมา มีความเป็นเพื่อนทั้งลักษณะเพื่อนเล่น เพื่อนเรียน หรือนาน ๆ สักครั้งที่จะมีการแต่งงานกันระหว่างชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ถึงแม้จะไม่เข้าใจหลักธรรมคำสั่งสอนทางศาสนาของแต่ละฝ่าย แต่ชาวไทยพุทธก็เรียนรู้จากวิถีชีวิตประจำวันว่าญาติหรือเพื่อนมุสลิมมีสิ่งที่จะต้องทำและห้ามทำหลายอย่าง เช่น กินอาหารบางอย่างได้ ต้องละหมาดทุกวัน มีพิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิด เจ็บป่วยและตายที่แตกต่างจากคนไทยพุทธเพื่อนร่วมชุมชน อย่างไรก็ตามความเชื่อที่แตกต่างก็ไม่ใช่อุปสรรคของการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ในยุคสมัยที่เปลี่ยนไปเช่นปัจจุบัน ภาวะตกต่ำของเศรษฐกิจ การทำมาหากินที่ยากลำบาก การแก่งแย่งแข่งขันทางด้านวัตถุ การเห็นแก่ตัวเริ่มมีมากขึ้น การเรียนรู้และปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันในชีวิตประจำวันที่เต็มไปด้วยความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมเริ่มเปลี่ยนแปลง นับตั้งแต่เหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2547 กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมามากมาย ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน การแบ่งแยกทางเชื้อชาติ ศาสนาเริ่มปรากฏออกมาให้เห็น เกิดความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจกันระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอรอบนอกของจังหวัดสงขลากลายเป็นปัญหาระดับประเทศในเวลาต่อมา นับเป็นสถานการณ์ที่ทำให้ทาสติปัญญาและความสามารถของผู้บริหารส่วนท้องถิ่นและรัฐบาลในการทำความเข้าใจสิ่งที่เป็นรากฐานของปัญหา และการแสวงหาหนทางเพื่อคลี่คลาย บรรเทาความรุนแรง และสร้างความสมานฉันท์และสงบสุขกลับคืนสู่สังคมอีกครั้ง ประเวศ วะสี (2547) ได้เปรียบเทียบว่าสังคมไทยก็เหมือนกับร่างกายของคนเรา จะไปห้ามร่างกายไม่ให้มีเชื้อโรคเข้าไม่ได้ ไม่ให้มีเซลล์มะเร็งเกิดขึ้นไม่ได้ เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายเราอยู่ ทุกวัน เซลล์มะเร็งก็เกิดขึ้นทุกวัน แต่เราไม่เป็นมะเร็งเพราะมีภูมิคุ้มกัน เพราะฉะนั้น ถ้าสังคมมีภูมิคุ้มกัน ถึงมีเชื้อโรคเกิดขึ้นก็ไม่ลุกลามเป็นเรื่องใหญ่โต เฉกเช่นเดียวกับปัญหาของ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอเสี่ยงของจังหวัดสงขลาที่เราไม่สามารถห้ามความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ แต่สามารถที่จะป้องกันได้ ปัจจัยที่จะช่วย

ป้องกันความรุนแรงหรือเป็นภูมิคุ้มกันในสังคมก็คือ ความยุติธรรม การเคารพศักดิ์ศรีคุณค่าความเป็นคน จัดการความขัดแย้งในชุมชน เยียวยาผู้แพ้ด้วยความใจกว้างของผู้ชนะ หรือการเยียวยาซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการคืนดี คืนสันติสู่จิตใจด้วยการสร้างสันติวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในชุมชน

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2548) ได้ให้คำจำกัดความของสันติวัฒนธรรมว่าเป็นแบบแผนประเพณีหรือวิถีชีวิตที่ปฏิเสธความรุนแรง แต่เน้นความเอื้ออาทรความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ครอบคลุมถึงคุณค่าและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่น เสมือนกับการเคารพในสิทธิ์และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตัวเอง เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข สันติวัฒนธรรมเป็นทางออกทางเดียวของสังคมไทยที่จะทำให้สังคมไทยกลับมาสงบอีกครั้งโดยเฉพาะจังหวัดชายแดนใต้ ด้วยการนำสันติวัฒนธรรมมาใช้แก้ปัญหา การเกิดขึ้นของสันติวัฒนธรรมต้องเกิดจากการร่วมมือกันของทุกฝ่ายในสังคม ไม่ว่าจะเป็นประชาชนในชุมชน ผู้นำชุมชนที่จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างสันติวัฒนธรรมในชุมชนนอกเหนือจากบทบาทอื่น ๆ พระธรรมปิฎก (2540) ได้ระบุว่า ผู้นำชุมชนมีบทบาทหลายอย่าง เช่นบทบาทด้านเศรษฐกิจ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสังคม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี ด้านการพัฒนาคน ด้านการบริหารจัดการชุมชน ด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บทบาทหน้าที่อีกอย่างหนึ่งที่เป็นหัวใจสำคัญของความเป็นผู้นำคือ บทบาทในการสร้างความสมานฉันท์และคืนความสงบสุขสู่สังคม เป็นผู้นำที่มีความเที่ยงตรง ยึดหลักความเป็นกลาง คอยไกล่เกลี่ยหรือรอมชอมหากมีเรื่องราวเกิดขึ้น ยุติปัญหาตั้งแต่ปัญหาเพิ่งเริ่มต้นไม่ให้เกิดการบานปลายในอนาคต รวมถึงการเป็นผู้นำทางความคิด การเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ในเชิงสัญลักษณ์ของชุมชนนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นงานสังคม งานพิธีกรรม งานประเพณี งานเทศกาล งานบุญ งานศพ หรืองานอื่นใดก็ตาม โดยเฉพาะงานกิจกรรมสาธารณประโยชน์ และการสาธารณกุศลต่าง ๆ ล้วนเป็นสิ่งที่ผู้นำชุมชนจำเป็นต้องแสดงบทบาทที่ชัดเจน ในฐานะสัญลักษณ์ของชุมชนนั้น ๆ กิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ นอกจากส่งผลในเรื่องวัฒนธรรม ประเพณีแล้ว ยังส่งผลต่อไปถึงความสร้างความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนอีกด้วย

จากบทบาทของผู้นำชุมชนในการสร้างความสมานฉันท์และคืนความสงบสุขสู่สังคมข้างต้น ปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนการทำงานของผู้นำชุมชนให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามแนวทางที่เหมาะสมคือ “สารสนเทศ” ที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญและมีความจำเป็นเนื่องจากสารสนเทศที่เหมาะสมจะสนับสนุนการตัดสินใจ ลดความไม่แน่นอนหรือความไม่กระจ่างในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากผู้นำชุมชนมีสารสนเทศที่ครบถ้วน ทันเวลา จากแหล่งที่เชื่อถือได้ จะช่วยให้สามารถตัดสินใจในการทำหน้าที่ตามบทบาทของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มีปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นว่าสารสนเทศมีความจำเป็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการสร้างความสมานฉันท์หรือส่งเสริมสันติวัฒนธรรมในชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่เสี่ยงภัย 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ตัวอย่างเช่น กลุ่มผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนาในฐานะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านจิตใจจากกรณีสถานการณ์ความไม่สงบได้รับการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากวิทยากรกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้มีความสามารถในการคัดกรองและประเมินสภาพจิตใจของผู้ที่ได้รับผลกระทบเพื่อจะได้ประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือฟื้นฟูจิตใจให้กลับมาเป็นปกติได้โดยเร็ว (แควาโอ๊ะ หะไร, 2552) นอกจากนี้ในฐานะที่เป็นผู้รับสารสนเทศไปใช้แล้ว ในบทบาทผู้แสวงหาสารสนเทศของผู้นำทางความคิดได้ปรากฏให้เห็นจากสื่อ เช่น ข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชน วันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2552 รายงานเรื่องผู้นำศาสนาจากรัฐกลันตันและรัฐตรังگانู 19 คน มารับทราบปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสเพื่อนำไปวิเคราะห์และร่วมหาแนวทางแก้ปัญหาต่อไป จากปรากฏการณ์การรับสารสนเทศและการแสวงหาสารสนเทศของผู้นำชุมชนดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นสิ่งยืนยันได้ว่า สารสนเทศมีความจำเป็นต่อผู้นำชุมชนในฐานะที่เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับและได้รับความไว้วางใจจากคนในชุมชนให้เป็นผู้ดูแล รักษาและสร้างสันติสุขในชุมชน

สำหรับปัจจัยสารสนเทศที่มีความสำคัญในการสนับสนุนการทำงานนั้นเป็นแนวคิดภาพรวม แต่เมื่อจำแนกกลุ่มผู้ใช้สารสนเทศตามขอบข่ายการทำงานหรือภารกิจรับผิดชอบแล้วการมีองค์ความรู้ว่าสารสนเทศใดมีความจำเป็นต่อผู้ที่มีภารกิจความรับผิดชอบนั้น ๆ เป็นเรื่องที่สำคัญในการศึกษาผู้ใช้เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยสร้างความรู้ดังกล่าว Wilson (1981) มีบทบาทสำคัญในการนำเสนอแนวคิดการศึกษาผู้ใช้ ระบุว่าการศึกษาผู้ใช้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศอันเป็นผลจากความต้องการใช้สารสนเทศจากแหล่งต่างๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ ระบบสารสนเทศออนไลน์ ตลอดจนตัวบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ ความต้องการใช้สารสนเทศของบุคคลนั้น คือการใช้ที่มีจุดมุ่งหมายต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง ในเรื่องนั้นๆ ในกรณีของการสร้างสันติวัฒนธรรมของผู้นำชุมชนในฐานะผู้ใช้สารสนเทศ จึงจำเป็นต้องแสวงหาสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การป้องกันปัญหาความขัดแย้งรวมไปถึงการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกอบการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาหรือตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้นให้เหมาะสมที่สุดเพื่อให้เกิดความสงบสุขในชุมชน

จากการที่สังคมมีความคาดหวังต่อผู้นำชุมชนว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสมานฉันท์และให้โอกาสแก่คนในชุมชนทั้งทางด้านอาชีพ การศึกษาและการเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งแก่ชุมชนนั้น ในทางปฏิบัติเพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังเหล่านั้น ผู้นำ

ชุมชนจะต้องมีความพร้อมในด้านความรู้ ประสบการณ์เดิม รวมทั้งการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถปรับบทบาท ปรับแนวคิด กำหนดกลยุทธ์ในการทำหน้าที่ของผู้นำที่สร้างความก้าวหน้าทางกายภาพของชุมชนและทางจิตใจของประชาชน ซึ่งความรู้และประสบการณ์ใหม่เหล่านี้อาจหาได้จากแหล่งสารสนเทศภายในของผู้นำชุมชนรวมทั้งแหล่งสารสนเทศอื่นๆ ที่อาจจะมีความแตกต่างทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบการศึกษากระบวนการแสวงหาและใช้สารสนเทศของผู้นำชุมชนโดยเฉพาะผู้นำชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยที่มีบริบททางสังคมต่างจากชุมชนทั่วไปเพื่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งหรือสร้างสันติวัฒนธรรมของชุมชนจึงมีความสำคัญเพื่อหาคำตอบที่จะนำสู่การกำหนดรูปแบบการสนับสนุนการจัดการและการบริการสารสนเทศให้แก่ผู้นำชุมชนในฐานะที่เป็นปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมของผู้นำชุมชนในพื้นที่เสี่ยง 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษากระบวนการแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศของผู้นำชุมชนเพื่อการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมในพื้นที่
3. เพื่อศึกษาอุปสรรคหรือปัญหาที่ส่งผลต่อกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศของผู้นำชุมชนเพื่อการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมในพื้นที่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบข่ายประเด็นศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นการศึกษาบทบาทการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมของผู้นำชุมชน กระบวนการแสวงหาสารสนเทศและการใช้สารสนเทศของผู้นำชุมชนเพื่อการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมในชุมชน รวมทั้งศึกษาอุปสรรคและปัญหาที่ส่งผลต่อกระบวนการแสวงหาสารสนเทศและการใช้สารสนเทศ ของผู้นำชุมชนเพื่อการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมในพื้นที่

2. ประชากรและพื้นที่ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้นำชุมชนในพื้นที่อำเภอเสด็จของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวีและอำเภอสะบ้าย้อย ซึ่งประกอบไปด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 39 คน และกำนันประจำตำบล จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 79 คน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมด จากพื้นที่ 4 อำเภอ ซึ่งประกอบด้วย 40 ตำบล

คำถามหลักในการวิจัย

1. กระบวนการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมของผู้นำชุมชนในพื้นที่เสี่ยงสี่อำเภอของจังหวัดสงขลา ที่มีความแตกต่างกันในตำแหน่งหน้าที่ ประสิทธิภาพการทำงานและบทบาทในการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมมีความแตกต่างกันหรือไม่ในประเด็นต่อไปนี้

1.1 การคัดเลือกแหล่งสารสนเทศ

1.2 การเลือกรูปแบบสารสนเทศ

1.3 การคัดเลือกเนื้อหาสารสนเทศ

2. วัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมของผู้นำชุมชนในพื้นที่เสี่ยงสี่อำเภอของจังหวัดสงขลา มีความแตกต่างกันหรือไม่ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 การป้องกันความขัดแย้ง

2.2 การแก้ไขความขัดแย้ง การไกล่เกลี่ย รอมชอม

2.3 การเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง

2.4 การติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง

3. อุปสรรคหรือปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการแสวงหาและการใช้สารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมของผู้นำชุมชนในพื้นที่เสี่ยงสี่อำเภอของจังหวัดสงขลา มีความแตกต่างกันหรือไม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **สารสนเทศ** หมายถึง ความรู้ เรื่องราว ความคิด คำแนะนำ ข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริง ที่มีการบันทึกไว้ในสื่อสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สื่อสิ่งตีพิมพ์ สื่อสิ่งไม่ตีพิมพ์ หรือ ทัศนวัสดุและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการส่งเสริมความรู้ และความเข้าใจ ในการทำงาน ของผู้นำชุมชนเพื่อส่งเสริมสันติวัฒนธรรมภายในชุมชน

2. แหล่งสารสนเทศ หมายถึง แหล่งที่มา แหล่งผลิต หรือแหล่งที่รวบรวมและเผยแพร่สารสนเทศที่ผู้นำชุมชนใช้เพื่อการส่งเสริมสันติวัฒนธรรม ซึ่งอาจจะเป็นแหล่งสารสนเทศบุคคล แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน และสถาบันบริการสารสนเทศ

3. แหล่งสารสนเทศบุคคล หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่เป็นผู้สารสนเทศ โดยเกิดจากการประมวลความคิด ความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่มีความรอบรู้ มีความเชี่ยวชาญ เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับในความรู้ ประสบการณ์และความสามารถ เช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการ ผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ

4. แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่มุ่งเผยแพร่สารสนเทศข่าวสาร เหตุการณ์ ต่อมวลชนส่วนใหญ่ เน้นความทันสมัย/ทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งสาระความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ใช้การถ่ายทอดสารสนเทศในรูปแบบของการกระจายเสียง ภาพและตัวอักษร โดยผ่านสื่อประเภท โทรทัศน์ วิทยุและหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

5. แหล่งสารสนเทศสถาบัน หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่จัดอยู่ในกลุ่มสถาบัน/องค์กรต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชน สมาคม หรือองค์การระหว่างประเทศ โดยมีหน้าที่พื้นฐานคือ รวบรวมการจัดการและให้บริการสารสนเทศตามวัตถุประสงค์ของสถาบันนั้น ๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศหรือศูนย์เอกสาร พิพิธภัณฑ์ หอจดหมายเหตุ

6. แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่รวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูล โดยอาศัยเครือข่ายคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงระหว่างกัน มีการค้นหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

7. รูปแบบสารสนเทศ หมายถึง ลักษณะของสารสนเทศที่ผู้นำชุมชนเลือกใช้เพื่อการส่งเสริมสันติวัฒนธรรม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร กฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ซีดีรอม อินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคล เช่น ผู้อาวุโส พระสงฆ์ ใต้ฮิมาม

8. กระบวนการแสวงหาสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำชุมชนกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ หรือคำตอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สำหรับสนองความต้องการของผู้นำชุมชน โดยเริ่มตั้งแต่การคัดเลือกแหล่งสารสนเทศ การคัดเลือกรูปแบบและเนื้อหาสารสนเทศ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีคุณภาพและเหมาะสมในการนำมาใช้ในการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมในชุมชน

9. การคัดเลือกแหล่งสารสนเทศ หมายถึง การที่ผู้นำชุมชนต้องกลั่นกรองและประเมินคุณสมบัติของสถานที่หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ที่มีสารสนเทศสะสมอยู่ และเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนสามารถเข้าใช้สารสนเทศเหล่านั้นได้ เช่น แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบัน ได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ พิพิธภัณฑ์ หรือแหล่งสารสนเทศที่เป็นบุคคล เช่น ผู้เชี่ยวชาญ ผู้รอบรู้ในสาขา

ต่างๆ และแหล่งสารสนเทศที่เป็นศูนย์บริการแบบซีดีรอมและออนไลน์ เช่น ฐานข้อมูล รวมทั้ง อินเทอร์เน็ต

10. การคัดเลือกรูปแบบและเนื้อหาสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำชุมชน พิจารณาและ ตัดสินใจในการเลือกใช้รูปแบบและเนื้อหาสารสนเทศเพื่อใช้ในการส่งเสริมสันติ วัฒนธรรมภายในชุมชน โดยรูปแบบและเนื้อหาสารสนเทศมีการรวบรวมไว้ในลักษณะ ต่าง ๆ ทั้ง ในรูปของสื่อตีพิมพ์ สื่อไม่ตีพิมพ์ หรือ สไลด์ทัศนวัสดุและสื่ออิเล็กทรอนิกส์

11. การใช้สารสนเทศ หมายถึง การนำสารสนเทศที่ได้จากการกระบวนการแสวงหามาใช้ สำหรับการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมในชุมชน โดยใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันความ ชัดแย้ง การแก้ไขความขัดแย้ง การไกล่เกลี่ย รอมชอม การเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก ความขัดแย้ง และการติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความ ชัดแย้ง

12. ผู้นำชุมชน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เป็นแกนนำในการสร้างความสงบสุขภายในชุมชน ซึ่งชาวบ้านในชุมชนให้การยอมรับและเชื่อถือคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของชาวบ้าน ในการศึกษา ครั้งนี้ ผู้นำชุมชน หมายถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและกำนันในชุมชนของ 4 อำเภอเสี่ยงใน จังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย

13. บทบาทของผู้นำชุมชนในการส่งเสริมสันติวัฒนธรรม บทบาทของผู้นำชุมชนในการ ส่งเสริมสันติวัฒนธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้นำชุมชนแสดงออกตามสถานภาพและหน้าที่ความ รับผิดชอบในฐานะที่เป็นผู้นำชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีความสงบโดยมีบทบาทในการป้องกันความ ชัดแย้ง การแก้ไขความขัดแย้ง โดยการให้การไกล่เกลี่ย การรอมชอม รวมทั้งมีบทบาทในการ เยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง นอกจากนี้ผู้นำชุมชนจะต้องมีการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานที่ผู้นำชุมชนได้ปฏิบัติเพื่อใช้เป็นข้อสรุปถึงรูปแบบและวิธีการที่สามารถ จัดการกับความขัดแย้งในชุมชนและส่งเสริมสันติสุขให้กับชุมชน

14. สันติวัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนประเพณีหรือวิถีชีวิตที่ปฏิเสธความรุนแรง ลดการ ชัดแย้ง เน้นความเอื้ออาทรความเสมอภาค การเกื้อกูลกัน พึ่งพากัน พร้อมทั้งจะยอมรับซึ่ง กันและกัน รวมถึงการอยู่ร่วมกันโดยปราศจากความรุนแรงในทุกรูปแบบ มีความสมาน สัมคคีกันของคนในชุมชน นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

15. การส่งเสริมสันติวัฒนธรรม หมายถึง การสนับสนุนในแบบแผนประเพณีหรือวิถีชีวิต ที่ปฏิเสธความรุนแรง ลดการขัดแย้งในชุมชน เน้นความเอื้ออาทรความเสมอภาคเท่าเทียมกัน แก้ไข ความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยใช้สันติวิธีในการแก้ไขปัญหา รักษา และส่งเสริมความ สงบสุขของชุมชนที่มีอยู่แล้วให้คงอยู่ต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรู้บทบาทและหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการส่งเสริมสันติวัฒนธรรมในชุมชนโดยใช้สารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสร้างความสันติให้เกิดขึ้น เกิดการเล็งเห็นและให้ความสำคัญพร้อมทั้งสนับสนุนปัจจัยด้านสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นแหล่งสารสนเทศ รูปแบบสารสนเทศและหาแนวทางในการแก้ไขอุปสรรคหรือปัญหาในการเข้าถึงสารสนเทศ เพื่อสนองความต้องการทางด้านสารสนเทศให้กับผู้นำชุมชน ช่วยให้ผู้นำชุมชนได้เข้าถึงสารสนเทศที่ตรงกับบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ โดยการนำสารสนเทศไปใช้ในการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมของชุมชนรวมทั้งการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนให้ดียิ่ง และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

Prince of Songkla University
Pattani Campus